

XIII. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami
a I. Tyflopedická konference

14.3.2012
v Olomouci

Téma konference

Speciální a inkluzivní vzdělávání a role speciální pedagogiky

Místo konání

Umelécké centrum Konvikt a Cyrilometodějská teologická fakulta

www.contexo.cz/specialni_pedagogika2012

Program a bulletin abstraktů

XIII. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami

Téma konference

Speciální a inkluzivní vzdělávání a role speciální pedagogiky

Umelécké centrum Konvikt a Cyrilometodějská teologická fakulta UP

14. 03. 2012

Olomouc

Subtémata:

- ❖ Současné trendy inkluzivní pedagogiky
- ❖ Aktuální problémy teoretického pojetí speciální pedagogiky
- ❖ Reflexe aktuálního stavu speciální pedagogiky osob se zrakovým postižením
- ❖ Řešení poměru tzv. speciálního a inkluzivního vzdělávání
- ❖ Inkluzivní pedagogika v zahraničí
- ❖ Příprava a připravenost pedagogů pro inkluzivní vzdělávání
- ❖ Integrativní a inkluzivní pedagogika v praxi
- ❖ Segregace v podmínkách ústavní výchovy?
- ❖ Poradenství a činnost školských poradenských zařízení (SPC) a jeho místo v inkluzivním vzdělávání
- ❖ Aktuální otázky praxe – právní úprava, pojetí (organizace a systém) vzdělávání žáků s mentální retardací, vzdělávání žáků s těžkým zdravotním postižením, vztahové otázky inkluzivního vzdělávání

Organizátoři a partneři konference:

Ústav speciálněpedagogických studií
Pedagogická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci

Vědecký výbor:

doc. PhDr. PaedDr. Olga Krejčířová, Ph.D.
prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
doc. PaedDr. et Mgr. Jan Michalík, Ph.D.
prof. PhDr. PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D.
doc. PhDr. Eva Suralová, Ph.D.
prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.
doc. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D.

Organizační a programový výbor:

Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D.
Mgr. Jiří Kantor
Mgr. Zdeňka Kozáková, Ph.D.
Mgr. Jiří Langer, Ph.D.
Mgr. Renata Mlčáková, Ph.D.
Mgr. Oldřich Müller, Ph.D.
Mgr. Martin Dominik Polínek, Ph.D.
Mgr. Veronika Růžičková, Ph.D.
Mgr. Pavel Svoboda, Ph.D.
PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.
Mgr. Lucie Moudrá
PhDr. Martin Seitl

Program konference

9:00-10:00

Kaple Božího těla – Umělecké centrum Konvikt

Slavnostní zahájení konference

Moderuje – O. Müller

PaedDr. Libuše Ludíková, CSc. (děkanka Pedagogické fakulty UP)

Ukázka muzikoterapeutické a poetoterapeutické práce – Kantor J. a Svoboda P. a další interpreti

Úvodní přednáška

Inkluzivna edukácia včera, dnes a zajtra (?) – Lechta, V.

10:00-10:30

Předsálí Auditoria Maxima – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Coffeebreak

10:30-12:00

Kaple Božího těla – Umělecké centrum Konvikt

Moderuje – O. Müller

Inkluzivní vzdělávání v rámci řešení výzkumného záměru Speciální potřeby žáků v kontextu RVP ZV – Vítková, M., Bartoňová, M.

Analýzy inkluze ve vysokoškolském vzdělávání – Hájková, V.

Koncipování profilu inkluzivního učitele a jeho role v procesu speciálněpedagogické diferenciální diagnostiky - komparace euroatlantických zkušeností – Vitásková, K.

Učebna 110 – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Moderuje – L. Pastieriková

Znalost problematiky poruch autistického spektra u klinických logopedů a jejich interdisciplinární angažovanost v rámci intervenčního přístupu k této klientele – principiální faktory determinující efektivitu inkluzivního vzdělávání – Říhová, A., Vitásková, K.

Neformální inkluzivní vzdělávání v rámci volnočasových aktivit – inkluzivní projekt Hledání společného jazyka v rytmu – Hricová, L., Sliviaková, A.

Inkluzivne vzdelávanie – jeho spoločenský a etický aspekt – Zborteková, K.

Porovnávanie problematiky profesijnej ašpirácie u žiakov so sluchovým postihnutím – Horváthová, I.

Učebna 113 – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Moderuje – P. Jurkovičová

Analýza úrovně pohybových aktivit dětí v dětských domovech se školou – Bednářová, H.

Inkluzivní základní umělecké vzdělávání - potřeba nebo utopie? – Polínek, M. D.

Možnosti podpory inkluze vo voľnočasových zariadeniach – Bizová, N.

Pomoc osobám v sociální exkluzi – Havelka, P.

12:00-13:00

Oběd

13:00-14:30

Kaple Božího těla – Umělecké centrum Konvikt

Moderuje – K. Vitásková

Panelová diskuze

„Inkluze po česku“

Ježková, R.
Laurenčíková, K.
Pilař, J.

Učebna 110 – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Workshop

(90 minut, max. 20 účastníků, rezervace míst na registrační nástěnce)

Edukace žáků s obezitou na základních školách – Fialová, I.

Učebna 113 – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Workshop

(90 minut, max. 20 účastníků, rezervace míst na registrační nástěnce)

Přínosy principů neustálého zlepšování v organizaci zaměstnávající osoby se zdravotním postižením – Fink, M.

Učebna U3/1 – 1. patro - Cyrilometodějská teologická fakulta

Moderuje – R. Mlčáková

Specifika vzdělávání žáků s narušeným vývojem řeči – Klenková, J., Bočková, B.

Fonematické uvedomovanie a rané čítanie: ako stimulovať vzťah medzi nimi? – Mikulajová, M., Tokárová, O., Schöffelová, M.

The role of speech therapists in integrative therapy – Skorek, E.

Specifika sluchového vnímání u dětí s vývojovou dysfázií – Odstrčilíková, Y.

Učebna U4/1 – 1. patro - Cyrilometodějská teologická fakulta

Moderuje – M. D. Polínek

Raná intervence v Rakousku - cesta k inkluzi – Barlová, J.

**Připravenost učitelů základních škol na vzdělávání žáků se sluchovým postižením –
Doležalová, L., Hricová, H.**

Špeciálna andragogika - nová výzva v špeciálnej aj inkluzívnej pedagogike? – Tarcsiová, D.

Efektívne stratégie inkluzívneho vyučovania a ich podoby v zahraničných výskumoch – Žovinec, E.

Učebna U5/2 – 2. patro - Cyrilometodějská teologická fakulta

Moderuje – J. Kantor

**Nové intervenčné postupy v špeciálnej pedagogike detí so zdravotným postihnutím raného a
predškolského veku v kontexte inkluzívnej edukácie – Vančová, A.**

Integrace žáků s tělesným postižením do běžných tříd základních škol – Hachová, S.

Kvalita života osob pečujících o člena rodiny se vzácným onemocněním – Tomalová, P., Michalík, J.

**Pripravenosť učiteľov predprimárneho vzdelávania na prácu s chorým a chronicky chorým dieťaťom v
podmienkach inklúzie – Harčariková, T., Slezáková, J.**

Předsálí Auditoria Maxima – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Posterová sekce

Povinností autorů je aktivní účast u prezentované posteru

**Využití alternativní a augmentativní komunikace v rámci integračního procesu osob s těžšími stupni
mentální retardace – Bendová, P.**

Niekoľko poznámok ku edukácii detí so ŠVP na bežných školách v SR – Kmeť, M

Inkluzivní trendy ve vybraných projektech USS PdF UP v Olomouci – Kozáková, Z

Facilitační a stimulační techniky – Kunhartová, M., Křížkovská, P., Horváthová, I., Potměšil, M.

Špecifiká psychologického poradenstva pre deti so sluchovým postihnutím – Kročanová, L.

Terminologická gramotnost studentů speciální pedagogiky – Krahulcová, K., Hanáková, A.

**Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci –
Pastieriková, L.**

Krizová intervence pro speciální pedagogy – Růžička, M., Hutyrová, M.

Vliv breptavosti na niterné prožívání komunikace jedince – Weilová, M.

14:30-15:00

Předsálí Auditoria Maxima – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Coffeebreak

15:00-16:30

Kaple Božího těla – Umělecké centrum Konvikt

Moderuje – M. D. Polínek

K špecifikám inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na Slovensku a v Anglicku – Brtková, R.

Bariéry v e-inklúzii osôb so zdravotným postihnutím na vysokých školách – Regec, V.

Stresové situácie spôsobené osamělosťou – Kuberová, H.

Porovnání současného stavu plavání osob s tělesným postižením ve Velké Británii a České republice – Kovařovic, K., Břečková, G.

Učebna 110 – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Moderuje – P. Kučera

Týmový přístup k rodině a dítěti s kochleárním implantátem – Hanáková, A., Potměšil, M.

Testová baterie zaměřená na zjišťování specifík schopnosti rytmické reprodukce u dětí se sluchovým postižením – Čermáková, M.

Počujúce dieťa nepočujúcich rodičov, problém inkluzívneho vzdelávania? – Melikant, M.

Výzvy a príležitosti pre podporu pohybovej aktivity u dospelých osôb so sluchovým postihnutím – Šuverová, S.

Učebna 113 – 1. patro – Umělecké centrum Konvikt

Workshop

(90 minut, max. 20 účastníků, rezervace míst na registrační nástěnce)

Možnosti výuky ruského jazyka pro zrakově postižené – Bartoňová, E., Vasilyeva, E.

Učebna U3/1 – 1. patro - Cyrilometodějská teologická fakulta

Moderuje – P. Svoboda

Možnosti využitia stimulačného programu Kijkdoos na orientačné vyšetrenie zraku detí v predškolskom veku v centre špeciálno-pedagogického poradenství – Németh O.

Pozitívne sebahodnotenie školskej úspešnosti individuálne integrovaného žiaka s postihnutím – Sabolíková, M.

Metodika štruktúrovaného učení pro žáky s autismem a vadou zraku – Vilášková, D.

Hudebně-pohybová terapie s prvky logopedické intervence u klientů s kombinovaným postižením – Urbanovská, E., Říhová, A., Krahulcová, K.

Učebna U4/1 – 1. patro - Cyrilometodějská teologická fakulta

Moderuje – M. Růžička

Tvorivá dramatika v podporných terapiách pre deti s poruchami učenia a správania – Kollárová, D.

Inštitúcia rodinného typu a jej vplyv na školskú charakteristiku žiaka – Murínová, Z.

Inklúzia a exklúzia v náhradnej starostlivosti – Škoviera, A.

Integrace? – Pochyla, Z.

Učebna U5/2 – 2. patro - Cyrilometodějská teologická fakulta

Moderuje – Z. Kozáková

Hodnotenie adaptívneho správania a zisťovanie miery podpory v rámci diagnostiky jednotlivcov s mentálnym postihnutím – Kastelová, A.

Problematika edukace osob s mentálním postižením – Křížkovská, P., Joklíková, H.

Reálné faktory inkluze v kontextu problematiky institucionalizace a deinstitucionalizace – Vymazalová, E., Křížkovská, P., Maštalíř, J.

Neurotická porucha jako civilizační choroba a její inkluzivní rozměr z pohledu dramaterapeutické praxe – Olejníčková, J., Deáková, D.

16:30

Kaple Božího těla – Umělecké centrum Konvikt

Slavnostní ukončení konference

Doc. PhDr. Eva Suralová, Ph.D.

Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D.

Organizátoři konference si vyhrazují právo v nezbytných událostech měnit čas a pořadí příspěvků.

Ústní sdělení

Analýza úrovně pohybových aktivit dětí v dětských domovech se školou

Analysis of physical activity levels of children in children houses with school

Bednářová Hana

Cílem příspěvku je seznámit s výsledky výzkumného šetření, které proběhlo v dětských domovech se školou. Šetření bylo zaměřeno na analýzu úrovně pohybových aktivit dětí v těchto zařízeních. V posledním desetiletí významně klesá zájem dětí a mládeže o pohybovou aktivitu. Nedostatek pohybu pak způsobuje vadné držení těla, obezitu a je příčinou mnoha dalších onemocnění. Krom negativního vlivu na zdraví jedince, působí nedostatek pohybové aktivity i na jeho psychiku. V dětských domovech se školou je dodržován denní a týdenní režim, který do jisté míry ovlivňují vychovatelé jednotlivých výchovných skupin. Nabídku a obsah jednotlivých aktivit limitují také materiální a prostorové podmínky zařízení. Děti žijící v rodinách pak mají větší možnost volby, jakých volnočasových aktivit se budou účastnit. Z tohoto pohledu lze usuzovat, že jejich týdenní úroveň pohybových aktivit je mnohem vyšší, než dětí žijících v dětských domovech se školou. Cílem výzkumného šetření tedy bylo zjistit úroveň pohybových aktivit dětí žijících v dětských domovech se školou a porovnat ji s výsledky dětí žijících v rodinách.

Klíčová slova: dětský domov se školou, pohybová aktivita, analýza, zdravotní stav

Analýzy inkluze ve vysokoškolském vzdělávání

Hájková Vanda

Současná praxe v terciárním vzdělávání se stále více přibližuje koncepci vzdělávací inkluze. Šance na úspěch při zavádění inkluzivní praxe na vysokých školách však úzce souvisí s přístupy hlavních aktérů této praxe – současných i budoucích studentů vysokých škol a jejich pedagogů. Příspěvek představí výsledky analýz provedených v rámci výzkumného šetření "Speciální pedagogika v podmínkách inkluzivního vzdělávání" GAČR 406/09/0710 řešitelů PedF UK v letech 2009-2011.

Bariéry v e-inklúzii osôb so zdravotným postihnutím na vysokých školách

E-Inclusion Barriers for People with Disabilities in Education on University

Regec Vojtech

Cieľom príspevku je predložiť poznatky z oblasti problematiky prístupnosti elektronických informácií na vysokých školách v podmienkach Slovenskej republiky a predstaviť koncept východísk pre rýchlejšie a účinnejšie odstraňovanie bariér v sieti Internet. Príspevok popisuje štruktúru metodiky hodnotenia prístupnosti vypracovanú v spolupráci s jednotlivcami so zdravotným postihnutím, ktorá sa používa pri monitorovaniach webových stránok v podmienkach Slovenskej republiky od roku 2008. Na základe dlhodobého skúmania prístupnosti elektronického prostredia vysokých škôl sú názorne prezentované jednotlivé konkrétne nedostatky a ich priamy vplyv na elektronickú inklúziu študentov. V závere príspevku sú predstavené aplikovateľné odporúčania pre efektívnejšie eliminovanie diskriminácie študentov so zdravotným postihnutím v elektronickom prostredí vysokých škôl.

Klíčová slova: bariéry, e-inklúzia, vysoké školstvo, zdravotné postihnutie

Čtenářská gramotnost v kontextu nabídky fontů písma

Reading literacy in the context menu fonts

Svoboda Pavel

Príspevok seznamuje zájemce s výzkumem čtenářské gramotnosti a schopnosti rozpoznávání netradičních fontů grafémů latinské abecedy. Výzkum byl zaměřen na zjišťování schopnosti rychlého vyhledávání těchto grafémů v abecedním pořadí a v další fázi byla zjišťována schopnost rozpoznávání další skupiny grafémů u dětí se SPU dyslexie a intaktní skupinou.

Efektívne stratégie inkluzívneho vyučovania a ich podoby v zahraničných výskumoch

Effective strategies of inclusive instruction and their faces in researches

Žovinec Erik

Príspevok sa zaoberá základnými otázkami inkluzívneho vyučovania, nadväzuje a rozvíja problematiku inkluzívnej didaktiky, ktorú v našom prostredí prvýkrát popísal Matuška (in Lechta, 2010). Inkluzívne vzdelávania jednak zásadne poznamenalo pedagogický diskurz, ale zároveň prinieslo viacero otázok v oblasti efektivity vzdelávania. Zmenili sa taktiež požiadavky na prácu učiteľa, pregraduálnu a postgraduálnu prípravu pedagógov. Prax a niektoré empirické šetrenia poukazujú na skutočnosť, že súčasné školy chápu inklúziu najmä v kontexte redukcie obsahu vzdelávania pre žiakov so špeciálnymi potrebami. Príspevok sa zameriava na otázky organizačnej flexibility, modifikácii a adaptácii vyučovania v oblasti metód, vyučovacích stratégií, prepojenia so špeciálnopedagogickým servisom. Zásadná odlišnosť inkluzívneho vyučovania tkvie v tom, že umožňuje učebné príležitosti žiakom a študentom ráta s diverznými potrebami učenia (DLN – diverse learning needs), ktorí sú nositeľmi heterogenity učebných potrieb. Táto extrémna heterogenita si vyžaduje adaptácie, modifikácie a diferenciacie vo vyučovaní vo oblastiach, ktoré presahujú tvorbu individuálnych výchovno-vzdelávacích plánov. Príspevok sa zaoberá analýzou na dôkazoch založených postupov efektívneho inkluzívneho vyučovania v oblastiach: 1. Obsah vzdelávania 2. Vyučovací proces. 3. Výstupy a hodnotenia v inkluzívnom vzdelávaní 4. Kon

Klíčová slova: inkluzívna edukácia, vyučovanie, stratégie vyučovania, akomodácie a modifikácie vo vyučovaní

Grantová podpora: KEGA 052 UKF-4/2011

Fonemické uvedomovanie a rané čítanie: ako stimulovať vzťah medzi nimi?

Phonological awareness skills and early reading: how to stimulate this relationship?

Mikulajová Marína, Tokárová O., Schöffelová M.

Jeden z prístupov k rozvoju pregramotnostných zručností, ktorý sa ukázal ako efektívny v rozličných jazykoch, je zameraný na fonemické uvedomovanie. Táto zručnosť umožňuje deťom analyzovať sprvu nedeliteľnú akustickú štruktúru slov na sublexikálne jednotky – fonémy. Cieľom prezentácie je objasniť teoretické východiská metódy D.B. Elkonina, ktorú sme adaptovali do slovenčiny (Mikulajová, Dujčíková, 2001) aj češtiny (Mikulajová, Dostálová, 2004). Čím sa vyznačuje tento prístup? Je úzko spätý s Vygotského tézou zóny najbližšieho vývinu a sprostredkovaného učenia. Základom učenia je modelovanie mentálnych aktov. Zvnútorňovanie operácií sa podporuje materiálmi nástrojmi (žetónmi, grafickými schémami atď.), ktoré sa neskôr odbúrajú a dieťa už manipuluje s fonémami len v mysli. Pregrafemická časť programu sa už v praxi používa, grafemickú časť pripravujeme na vydanie.

Klíčová slova: fonemické uvedomovanie, pregramotnostné schopnosti, rané čítanie

Hodnotenie adaptívneho správania a zisťovanie miery podpory v rámci diagnostiky jednotlivcov s mentálnym postihnutím

Assessment of adaptive behavior and detection of support intensity in the diagnosis of individuals with mental disabilities

Kastelová Alexandra

Autorka príspevku poukazuje na dôležitosť hodnotenia adaptívneho správania jednotlivcov s mentálnym postihnutím v rámci komplexného prístupu k diagnostike týchto jednotlivcov. Adaptívne správanie je odrazom zvládania každodenných činností jednotlivca s mentálnym postihnutím v rámci domáceho prostredia, školského prostredia, užšieho a širšieho sociálneho prostredia a v neposlednom rade aj pracovného prostredia. Príspevok popisuje konkrétne škály a diagnostické nástroje, ktoré hodnotia úroveň adaptívneho správania a zisťujú potrebnú mieru podpory. Sú nimi: Adaptive Behavior Scale, Supports Intensity Scale, Vinelandské škály a Callier Asuza Scale. Tento príspevok je publikovaný v rámci projektu KEGA č. 118UK-4/2011 s názvom Pedagogika postihnutých a znevýhodnených raného a predškolského veku - nový systémový prvok špeciálnej pedagogiky v rovine teoreticko-koncepčnej a v rovine aplikačnej (nové študijné programy pregraduálneho a celoživotného vzdelávania).

Kľúčová slova: diagnostika jednotlivcov s mentálnym postihnutím, adaptívne správanie, Diagnostic Adaptive Behavior Scale, Supports Intensity Scale, Vinelandské škály, Callier Asuza Scale

Hudebně-pohybová terapie s prvky logopedické intervence u klientů s kombinovaným postižením

Music and movement therapy with elements of speech intervention for clients with multiple disabilities

Urbanovská Eva, Říhová Alena

Příspěvek nabízí seznámení s možnostmi propojení hudby, pohybu a logopedické intervence v rámci uceleného programu péče o klienty s kombinovaným postižením. Presentovány budou výsledky projektu FRVŠ (Fond Rozvoje Vysokého Školství), realizovaného v letech 2011 - 2012 na Střední škole, základní škole a mateřské škole JISTOTA, o.p.s, v Prostějově a PdF UP v Olomouci. Cílem projektu bylo seznámit studenty předmětu Kombinované vady s možnostmi propojení výše uvedených elementů a poukázat tak na výhody tohoto propojení v rámci výchovně-vzdělávacího procesu u klientů s kombinovaným postižením. V rámci příspěvku budou uvedeny základní východiska projektu, realizace a průběh projektu a jeho výstupy. Jako jeden z výstupů bude prezentována videonahrávka přímé práce s klienty s kombinovaným postižením a její následný rozbor.

Kľúčová slova: pohyb, hudba, terapie, logopedická intervence, kombinované postižení

Inklúzia a exklúzia v náhradnej starostlivosti

Inclusion and exclusion in foster care

Škoviera Albín

Autor nastoluje problém inklúzie a exklúzie na troch rozličných úrovniach. Prvou úrovňou je napĺňania potrieb samotného dieťaťa, druhou úrovňou ochraňovanie záujmov a potrieb iných detí. Treťou úrovňou je reálny sociálny kontext, jeho možnosti a limity. Autor upozorňuje na fakt, že ideológia a jej proklamácie sa často dostávajú do konfliktu so skutočnou odbornosťou riešenia. Odborníci sú pod tlakom politických želaní. Uvádza viaceré konkrétne príklady zo Slovenska, ktoré sa dotýkajú "segregácie" rómskeho etnika, "segregácie" detí s mentálnym postihnutím, znevýhodnením detí z intaktnej populácie, medzištátneho osvojenia. Autor je presvedčený o tom, že aj dieťa v náhradnej starostlivosti je súčasťou celkovej množiny detí a že hľadanie optimálneho riešenie nie je vhodné zúžovať iba na dieťa v náhradnej starostlivosti.

Kľúčová slova: inklúzia, exklúzia, rómske etnikum, náhradná rodina

Inkluzívna edukácia včera, dnes a zajtra (?)

Lechta Viktor

Ide o analýzu východísk a aktuálnej realizácie projektu inkluzívnej edukácie v rámci jeho doterajšieho, približne 20-ročného vývoja, ako aj načrtnutie jeho ďalších možných trendov. Analyzujú sa limitujúce platformy jeho vzniku, špecifiká jeho realizácie v našom regióne. „Inklúzia/ integrácia“ ako terminologický tvar vystihujúci dnešný stav realizácie tohto projektu u nás. Komplementárny vzťah špeciálnej a inkluzívnej edukácie ako jediná možná vízia ďalšieho úspešného trendu. Heterogénne edukačné prostredie a nebezpečenstvo jeho polarizácie. Inkluzívna edukácia ako celok verzus komponenty inkluzívnej edukácie. Kvalita ekonomicko-sociálneho a aplikačného/transdidaktického komponentu inklúzie ako garancia jej úspešnej realizácie.

Inkluzívne vzdelávanie – jeho spoločenský a etický aspekt

Inclusive Education - Its Social And Ethical Aspect

Zborteková Katarína

Inkluzívne vzdelávanie detí so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, podmienenými zdravotným alebo sociálnym znevýhodnením, sa stalo opäť témou politických strán v rámci predvolebného boja. Volebné programy politických oponentov sa zhodujú v tom, že špeciálne školy sú anachronizmom a brzdou osobnostného a sociálneho vývinu žiakov. V našom príspevku sa zamyslíme nad motívmi takéhoto postoja a sústredíme sa na niektoré etické otázky integrovaného vzdelávania sluchovo postihnutých detí a mládeže. Vychádzať budeme z našej niekoľkoročnej výskumnej i poradenskej praxe.

Kľúčová slova: inkluzívne vzdelávanie, sluchové postihnutie, akademické spôsobilosti, sociálne začlenenie

Inkluzivní vzdělávání v rámci řešení výzkumného záměru Speciální potřeby žáků v kontextu RVP ZV

Vítková Marie, Bartoňová Miroslava

Príspevek je zaměřený na analýzu inkluzivního vzdělávání s respektováním současné legislativy a výsledků získaných z empirických šetření v rámci výzkumného záměru *Speciální potřeby žáků v kontextu RVP ZV* v letech 2007-2011. Předmětem výzkumu je systematická tvůrčí činnost v oblasti inkluzivního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole, s důrazem na implementaci RVP ZV, na výuku podle ŠVP a s cílem syntetizovat didaktické principy, přístupy, strategie a koncepce do modelu inkluzivní didaktiky. Realizace probíhá v základních školách v Brně a v Jihomoravském kraji. Uvedeny budou konkrétní výsledky výzkumného šetření zaměřeného na žáky se specifickými poruchami učení, se sociálním znevýhodněním, se zdravotním postižením a lehkým mentálním postižením.

Kľúčová slova: inkluzivní vzdělávání, žáci se speciálními vzdělávacími potrebami, rámcový vzdelávací program pro základní vzdělávání, výzkumný záměr

Inkluzivní základní umělecké vzdělávání - potřeba nebo utopie?

Inclusive elementary art education - the need or utopia?

Polínek Martin Dominik

Príspevek se zamýšlí nad situací a možnostmi inkluzivního vzdělávání na základních uměleckých školách v ČR. Vychází z průzkumu integrace jedinců se specifickými potřebami na základních uměleckých školách, z RVP pro základní umělecké vzdělávání a ŠVP vybraných základních uměleckých škol. Dále se zamýšlí nad edukačně-formativním potenciálem základních uměleckých škol v rámci práce s jedinci se specifickými potřebami. Vychází z potenciálu dramaterapie, tanečně-pohybové terapie, muzikoterapie, arteterapie v rámci hudebního, výtvarného, tanečného a literárně-dramatického oboru na základní umělecké škole. Príspevek

navazuje na výzkum integrace jedinců se specifickými potřebami na základních uměleckých školách ve Zlínském kraji, dále rozvíjí koncepty "speciálního" vzdělávání na základních uměleckých školách.

Klíčová slova: inclusive, integration, elementary schools of art, dramatherapy, individuals with special Leeds

Inštitúcia rodinného typu a jej vplyv na školskú charakteristiku žiaka

Family style living institution and its influence on school characteristics of child

Murínová Zuzana

Podľa platnej legislatívy v SR sa detské domovy podobajú čo navyše prirodzenému rodinnému prostrediu. Zároveň však zostávajú inštitúciami. Príspevok načrtáva inštitucionálnu charakteristiku detského domovu rodinného typu, vychádzajúc z charakteristiky inštitucionálnej kultúry ako ju popisuje správa expertov EÚ prejednávajúcich problémy reformy inštitucionálnej starostlivosti. Zaoberá sa vplyvmi segregácie a inštitucionalizácie na školskú charakteristiku dieťaťa primárneho vzdelávania. Rozoberá vplyvy inštitucionálnej starostlivosti rodinného typu na vývin dieťaťa. V závere poukazuje na možnosti vplyvu integrácie a individualizácie v prístupe ku starostlivosti o deti v detskom domove (podľa plánu transformácie a deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti v SR na roky 2012- 2020) na vývin dieťaťa.

Klíčová slova: detský domov, inštitucionalizácia, deinštitucionalizácia, žiak primárneho vzdelávania, školská charakteristika

Integrace žáků s tělesným postižením do běžných tříd základních škol

The integration of disabled pupils into the common classes of primary schools

Háchová Stanislava

Tento příspěvek se zabývá problematikou integrace žáků se zdravotním postižením do běžných tříd základních škol. Je zde popsán rozdílný pohled některých odborníků na speciálně pedagogické pojetí integrace a cíle školské integrace. Integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol je v současnosti trendem ve většině států Evropské unie a přináší s sebou nesporné výhody, ale i určitá úskalí, která jsou zde popsána. Je potřeba vždy individuálně zhodnotit všechny možnosti a vybrat pro žáky se zdravotním postižením nejvhodnější způsob vzdělávání. Dále je zde věnována pozornost různým faktorům, které ovlivňují úspěšnost školní integrace a podmínkám, za jakých jsou školy schopny poskytnout zdravotně postiženým žákům plnohodnotné vzdělávání na běžné základní škole.

Klíčová slova: integrace, žák se zdravotním postižením, vzdělávání

Integrace?

Pochyla Zdeněk

Ve světle avizovaného rušení základních škol praktických, tedy speciálního školství pro vzdělávání dětí s mentálním deficitem, cítím potřebu diskuze nad některými aspekty systému speciálního vzdělávání a možnostmi pojmout tyto děti do systému běžných základních škol. Možnosti základního školství, vhodnosti integrace žáků s mentálním postižením. Kvalita vzdělávání, eventuálně možného snížení požadované úrovně vzdělávání majoritní populace žáků bez postižení. Integrace smyslově, somaticky a mentálně postižených žáků. Je možné dodržení požadované kvality vzdělání integrovaných dětí s mentálním deficitem a současně udržet úroveň vzdělání dětí bez deficitu společně v jedné třídě? Obnáší avizovaná cesta skutečný profit pro obě skupiny žáků? Osobnost učitele. Individuální přístup. Asistenti. Možné pravé důvody likvidace systému vzdělávání pro žáky s mentálním postižením.

K špecifikám inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na Slovensku a v Anglicku

Specifics of inclusive education for pupils with special educational needs in England and Slovakia

Brťková Rastislava

Autorka článku sa venuje problematike inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi edukačnými potrebami v prostredí základných škôl na Slovensku a v Anglicku. Popisuje a analyzuje podmienky a špecifiká inkluzívneho vzdelávania v uvedených krajinách. Charakterizuje komponenty, ktoré sa podieľajú na vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami: špeciálny pedagóg, asistent učiteľa, vzdelávací program, individuálny výchovno-vzdelávací program, proces integrácie... Poukazuje na špecifiká uvedených systémov a porovnáva ich.

Klíčová slova: inklúzia, žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, komparácia, integrovaný žiak

Koncipování profilu inkluzivního učitele a jeho role v procesu speciálněpedagogické diferenciální diagnostiky - komparace euroatlantických zkušeností

Profiling an inclusive teacher and the role in the process of differential diagnostics in special education – comparison with Euro-Atlantic experience

Vitásková Kateřina

Cílem příspěvku je komparativní náhled na tzv. profilování inkluzivního učitele z pohledu diferenciální diagnostiky nezbytné pro adekvátní posouzení vývojových možností jedinců vstupujících do procesu vzdělávání. Tvorba profilu je výsledkem výzkumného šetření Evropské komise EU, jehož snahou je posouzení možné implementace principů inkluzivního vzdělávání v kontextu evropské vzdělávací politiky právě z pozice adekvátní role a kompetencí inkluzivního učitele. Tento proces ukazuje, že je nezbytné harmonizovat požadavky těchto principů a to v přímé souvislosti s vývojem pojetí speciální pedagogiky, která přestala být disciplínou zaměřenou na pouze na medicínské chápání předmětu svého působení. Velký akcent by měl být kladen na posílení role speciálních pedagogů v procesu diagnostiky a průběžného poradenství, které je esenciálním předpokladem úspěšnosti inkluzivního přístupu. Zvláštní pozornost je věnována aspektům komunikačních a jiných specifik a potenciálním rizikům nerespektování či nevyváženosti vzájemné kongruence působení jednotlivých odborníků zapojených do inkluzivního vzdělávání, především v diferenciálně-diagnostickém rozměru. Autorka vychází z poznatků získaných v průběhu aktivní účasti na projektu, které porovnáva s poznatky v euroatlantickém kontextu.

Klíčová slova: inkluzivní učitel, inkluze, vzdělávání, speciální pedagogika, Evropská komise, diagnostika, diferenciální diagnostika, poradenství

Grantová podpora: Teacher Education for Inclusion ve spolupráci s European Agency for Development in Special Needs Education

Kvalita života osob pečujících o člena rodiny se vzácným onemocněním

Quality of life of people caring for family members with rare diseases

Tomalová Petra, Michalík Jan

Příspěvek uvádí informace získané výzkumem u cílové skupiny (osoby pečující o člena rodiny nemocného některým z tzv. vzácných onemocnění - metabolická onemocnění obecně, mukopolysacharidosy a obdobná onemocnění, cystická fibróza, spinální muskulární atrofie a achondroplazie). Příspěvek se zaměřuje na dílčí názory respondentů a na hodnocení vlastní situace – socio-psychické stability, hodnocení nástupu negativních socio-psychických stavů, místo pečující osoby ve společnosti a vztahy s blízkým i širším okolím, dále také na specifika rodinných vztahů pečujících osob, existenci a rozvoj pozitivních postojů a soudů vázaných na péči a její specifika, hodnocení úrovně veřejné podpory ve sledovaných oblastech psychosociální stability

respondentů v závislosti na délce péče, očekávání respondentů do budoucna a v neposlední řadě se snaží postihnout odlišnosti v odpovědích respondentů pěti dílčích cílových skupin představujících jednotlivá onemocnění.

Klíčová slova: kvalita života, vzácná onemocnění

Metodika strukturovaného učení pro žáky s autismem a vadou zraku

Structured learning in teaching student with severe vizual impairments and autism, use in teaching, doctrinal articles and to work on your computer

Vilášková Dagmar

Využití strukturovaného učení ve výuce anglického jazyka, představení strukturovaných úkolů a praktických pomůcek. Příprava strukturovaných úkolů pro vzdělávací obor Člověk a jeho svět na základní škole praktické. Seznámení s výukou práce na počítači, jednotlivé kroky při aplikaci strukturovaného učení. Specifika výuky související s lehkou mentální retardací a autismem. Prezentace v Power Pointu je doplněna názornými ukázkami a videozáznamem.

Klíčová slova: strukturované učení, vzdělávání, autismus, mentální retardace, vada zraku, Braillovský řádek, skener

Možnosti podpory inkluzie vo voľnočasových zariadeniach

Possibilities of Supporting Inclusion in Leisure Time Institutions

Bizová Naďa

Aktuálny trend vo výchove a vzdelávaní detí a žiakov s postihnutím v súlade s požiadavkami Dohovoru OSN o právach ľudí s postihnutím, vyžaduje, aby školy, školské zariadenia a voľnočasové inštitúcie vytvárali adekvátne podmienky pre inklúziu výchovu a vzdelávanie. Deti a žiaci s postihnutím majú právo realizovať voľnočasové aktivity v bežných podmienkach, pričom inštitúcie, ktoré ich zabezpečujú, by mali mať vytvorený systém podpory inkluzie týchto detí a žiakov v zariadeniach. Príspevok približuje niektoré možnosti podpory inkluzie detí s postihnutím, narušením vo voľnočasových zariadeniach (školský klub detí, centrum voľného času). Pozornosť je sústredená na rovesnícke programy a programy systematickej podpory inkluzie prostredníctvom zážitkových aktivít, odpočinkových, záujmových a rekreačných činností. Prezentované programy sú úspešne aplikované v zahraničí a čiastočne overené vo vybraných zariadeniach v SR.

Klíčová slova: inkluzia, rovesnícky program, podpora inkluzie dieťaťa

Grantová podpora: KEGA 009TVU - 4/2011

Možnosti využitia stimulačného programu Kijkdoos na orientačné vyšetrenie zraku detí v predškolskom veku v centre špeciálno-pedagogického poradenství

Németh Ondrej

Príspevok informuje o možnostiach využitia stimulačného počítačového programu Kijkdoos na orientačné vyšetrenie zraku v rámci špeciálnopedagogickej diagnostiky zrakovo postihnutých detí v predškolskom veku realizovanej centrom špeciálno-pedagogického poradenstva. Test In-Sight, ktorý je určený pre tri vekové kategórie detí so zrakovým postihnutím v rozpätí 6 až 12 rokov fyzického veku neumožňuje jeho korektné použitie v predškolskom veku. Autor na základe mnohoročných praktických skúseností z práce špeciálnopedagogickej poradni poukazuje na konkrétne možnosti prepojenia dvanástich položiek testu In-Sight s počítačovým stimulačným programom Kijkdoos. Podľa autora príspevku je možné pre účely orientačného vyšetrenia zraku detí v predškolskom veku, použiť aj jednotlivé úlohy a cvičenia Kijkdoos-u. Autor poukazuje na skutočnosť, že časti „Slabozrakosť“ a „Vnímanie detailu“ ktorých stimulačné a reedukačné

cvičenia vykazujú vysokú variabilitu a sú pre deti mimoriadne atraktívne, majú viac ako 80% prienik s položkami In-Sight. Príspevok prezentuje čiastkové výstupy KEGA č. 118UK-4/2011 - „Pedagogika postihnutých a znevýhodnených raného a predškolského veku – nový systémový prvok špeciálnej pedagogiky v rovine teoreticko-koncepcnej a v rovine aplikačnej.“

Klíčová slova: Kijkdoos, In-Sight, špeciálnopedagogická diagnostika, zrakové postihnutie, slabozrakosť, zraková stimulácia, centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

Musí byť inštitucionálna starostlivosť v domove sociálnych služieb segregáciou?

Must be institutional care in home of social care segregation?

Prečuchová Štefanovičová Andrea, Vančová Alica

Príspevok je zameraný na prezentovanie niektorých aktuálnych trendov v inštitucionálnej starostlivosti o jednotlivcov s ťažším mentálnym postihnutím, ktorými sú integrácia, inklúzia, normalizácia, humanizácia. Našou snahou je priblížiť čitateľovi skutočnosť, že aj dospelí jednotlivci s mentálnym postihnutím, žijúci v domovoch sociálnych služieb, môžu viesť relatívne kvalitný život, založený na spomínaných princípoch. Snaha integrovať jednotlivcov s mentálnym postihnutím nemusí byť zásadne „zabrzdená múrmi“ domova sociálnych služieb. Vďaka aplikovaniu humanizačných princípov je možné dosiahnuť v tomto smere obrovské úspechy. Rešpektovanie individuálnych kvalít každého jednotlivca s mentálnym postihnutím môže viesť ku skvalitneniu jeho života.

Klíčová slova: domov sociálnych služieb, integrácia, inklúzia, normalizácia, humanizácia

Grantová podpora: Tento príspevok je čiastkovým výstupom riešenia projektu KEGA č. 119UK-4/2011-2012 Špeciálnopedagogická andragogika, nová špecializácia v systéme špeciálnej pedagogiky, v rovine teoretickej i aplikačnej

Neformální inkluzivní vzdělávání v rámci volnočasových aktivit – inkluzivní projekt Hledání společného jazyka v rytmu

Informal Inclusive Education within Leisure Activities – Inclusive Project Searching for a Mutual Language in Rhythm

Hricová Lenka, Sliviaková Andrea

Příspěvek představuje cíle a výsledky inkluzivního projektu pro slyšící mladé lidi a lidi se sluchovým postižením s názvem Hledání společného jazyka v rytmu, který byl finančně podpořen programem Evropské unie Mládež v akci. V příspěvku jsou uvedeny průběh projektu, metody práce, které byly v rámci projektu použity, a hodnocení projektu jeho účastníky.

Klíčová slova: sluchové postižení; inkluze; projekt; Mládež v akci; hearing impairment; inclusion; project; Youth in Action

Grantová podpora: Program EU Mládež v akci

Neurotická porucha jako civilizační choroba a její inkluzivní rozměr z pohledu dramaterapeutické praxe

Neurotic disorder as a civilization disease and its size in terms of inclusive practice dramatherapy

Olejníčková Jana, Deáková Darina

Téma tohoto příspěvku už samo předurčuje zaměření na klienty s neurotickou poruchou, konkrétně na Klinice psychiatrie ve FN Olomouc. Dramaterapeutická praxe se stala pro autory zdrojem informací a zkušeností s danou klientelou. V této expresivní terapii jsou klienti podněcováni k sociálním interakcím, podporuje se u nich

kreativita a hledání vlastních témat. Autoři se zamýšlí nad možnostmi dramaterapie ve spojitosti s dimenzí akceptace této poruchy společností. Otázkou také je, nakolik klienti přijímají i samotný způsob práce v rámci dramaterapie. Referát shrnuje praktické zkušenosti autorů v propojení s teoretickými poznatky.

Klíčová slova: klient s neurotickou poruchou, dramaterapie, inkluze

Nové intervenčné postupy v špeciálnej pedagogike detí so zdravotným postihnutím raného a predškolského veku v kontexte inkluzívnej edukácie

New interventional procedures in special education of children with disabilities and early school age in the context of inclusive education.

Vančová Alica

Príspevok je zameraný na prezentovanie nových intervenčných postupov v špeciálnej pedagogike detí raného veku s dôrazom na ich význam pre inkluzívnu edukačnú prax. Ako príklad nových intervenčných postupov sú prezentované základné tézy nového programu komplexného rozvoja detí s postihnutiami na báze poškodenia CNS a nového autorského Programu Ruka – Mozog©. Program je určený najmä deťom s pohybovými, telesnými, mentálnymi a viacnásobnými postihnutiami a podieľa sa na zvyšovaní efektivity inklúzie týchto detí. Príspevok prezentuje čiastkové výsledky projektu KEGA č. 118UK-4/2011 Pedagogika postihnutých a znevýhodnených raného a predškolského veku – nový systémový prvok špeciálnej pedagogiky.

Klíčová slova: špeciálna pedagogika raného a predškolského veku, nové trendy v intervenčných postupoch u detí s postihnutiami, komplexná rehabilitácia a tímová kooperácia, dieťa s postihnutím, včasná intervencia, neurokineziterapia, Program Ruka – Mozog ©, mentálne postihnutie, viacnásobné postihnutie, inkluzívna edukácia, inklúzia.

Počujúce dieťa nepočujúcich rodičov, problém inkluzívneho vzdelávania?

Hearing child of Deaf parents, problem of inclusive education?

Melikant Michal

Vzdelávací koncept inklúzie znamená nielen, že žiaka integrujeme do zabehnutého chodu školy, ale že upravíme podmienky tak, aby boli vyhovujúce ako pre žiakov intaktných, tak aj pre tých „inakých“. Súčasná prax inkluzívneho vzdelávania v plnom prúde zbiera skúsenosti a upravuje podmienky školského života detí s rôznym zdravotným postihnutím, so zdravotným znevýhodnením, detí s nadaním, či detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na druhej strane, domnievame sa, že tu stále na okraji ostáva skupina detí, ktoré si vzhľadom na špecifickosť svojho rodinného prostredia zaslúžia viac pozornosti. Počujúce deti nepočujúcich rodičov – Coda deti navštevujú v prevažnej väčšine bežné školy, sú si v mnohom podobné so svojimi rovesníkmi, napriek tomu sa stretávajú aj s problémami, ktoré ich spolužiaci riešiť nemusia. Aké tieto deti sú a v čom sa odlišujú? Príspevok sa bližšie zameriava na počujúce deti nepočujúcich rodičov na podklade metaanalýzy poznatkov z literatúry.

Klíčová slova: počujúce deti nepočujúcich rodičov, nepočujúci rodičia, špecifické podmienky, inkluzívne vzdelávanie, špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby

Pomoc osobám v sociálnej exkluzii

Assistance to persons in the social exclusion

Havelka Petr

Príspevek ukazuje prostituci jako sociální, negativní realitu. Prezentuje možnosti jak v této oblasti asociálního chování působit preventivně. Pomoc při zmírňování následků a distribuce rizika vzhledem k většinové společnosti. Program se nazývá Rozkoš bez rizika a je terénním programem projektu Magdala – pomoc

obětím obchodování s lidmi a nucení k prostituci. Posláním projektu je pomoc ženám, poskytujícím placené sexuální služby při jejich návratu k běžnému životu. Poskytuje i účinnou pomoc ženám a jejich dětem, aby mohly žít důstojným životem. Zmírňuje obtížnou životní situaci, přičemž respektuje jejich rozhodování. Cílová skupina uživatelů

- a) oběti obchodu s lidmi
- b) osoby komerčně zneužívané
- c) osoby v krizi
- d) osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách
- e) osoby, které vedou rizikový způsob života
- f) nebo jsou tímto způsobem života ohroženy

Klíčová slova: sociální exkluze, idiokultura, deviantní normy, distribuce rizika, sociální realita, prostituce

Porovnání současného stavu plavání osob s tělesným postižením ve Velké Británii a České republice

The Comparison of Contemporary stay of swimming persons with physical disability in Great Britain and Czech Republic

Kovařovic Karel, Břečková Gabriela

Cílem příspěvku je srovnání současného stavu podmínek a úrovně plavání tělesně postižených ve Velké Británii a České republice. Tato srovnávací studie je vypracována na základě historického vývoje v obou hodnocených státech. Dále na základě shromážděných dat hodnotí vztah vládních institucí, jejich vlivu k pohybovým aktivitám ve vodě pro osoby s tělesným postižením, a to jak v oblasti odborné přípravy pedagogů (asistentů), tak i legislativních podpor sociálního charakteru a státních intervencí pro vytváření systémového bezbariérového prostředí. Součástí hodnocení aktuálního stavu je posouzení aplikovaných metod plavecké výuky a jejich převažující zaměření do oblastí pohybových aktivit rehabilitačního, sociálního, zálmového, nebo výkonnostního typu. Tabulkovou formou je vzájemně hodnocen celkový počet klubů a organizací, zabývajících se touto aktivitou v uvedených státech EU.

Porovnávanie problematiky profesijnej ašpirácie u žiakov so sluchovým postihnutím

Comparing the issue of professional aspirations of students with hearing disability

Horváthová Ivana

Článek je zaměřen na problematiku postojů a samotných představ žáků se sluchovým postižením o jejich budoucím povolání a také na jejich profesní aspirace, na shodu představ žáků se sluchovým postižením s jejich budoucí profesí, s možnostmi, které jsou jim nabízeny v rámci přípravy na základních školách. Získané výsledky budou představovat aktuální stav profesních aspirací u žáků se sluchovým postižením v podmínkách základních škol speciálních v České republice a na Slovensku. Výsledky budou vzájemně komparovány. Hlavním cílem článku je poukázání na široké spektrum faktorů zasahujících do života sluchově postižených žáků, které ovlivňují představy a možnosti profesní přípravy a v konečném důsledku i samotné uplatnění na trhu práce. Předpokládána díkce je, že představy osob se sluchovým postižením se z toho důvodu neváží na jejich osobní aspirace.

Klíčová slova: žiak so sluchovým postihnutím, profesijné ašpirácie, trh práce, profesia

Pozitívne sebahodnotenie školskej úspešnosti individuálne integrovaného žiaka s postihnutím

Positive self-assessment of school success individually integrated pupil

Sabolíková Marta

Pri hodnotení školskej úspešnosti žiakov s postihnutím je nutné prihliadať aj na iný ako výukový efekt, napríklad na subjektívne vnímanie psychosociálneho postavenia žiaka, jeho emocionálne prežívanie a

sebahodnotenie. Pozitívne sebahodnotenie školskej úspešnosti individuálne integrovaného žiaka je jednou z podmienok efektívnej inklúzie. Predkladaný príspevok sa zaoberá žiakovým ponímaním jeho školskej úspešnosti a budú v ňom prezentované čiastkové výsledky dizertačnej práce, ktorá sa zaoberá skúmaním úspešnosti inkluzívnej edukácie. S cieľom zistiť úroveň sebahodnotenia školskej úspešnosti žiakov s postihnutím sme administrovali modifikovaný Dotazník sebahodnotenia školskej úspešnosti (SPAS). Výskumný súbor tvorili individuálne integrovaní žiaci stredných škôl z Trnavského kraja. sebahodnotenie školskej úspešnosti, integrácia/inklúzia, žiak s postihnutím

Klíčová slova: sebahodnotenie školskej úspešnosti, integrácia/inklúzia, žiak s postihnutím

Pripravenosť učiteľov predprimárneho vzdelávania na prácu s chorým a chronicky chorým dieťaťom v podmienkach inklúzie

The readiness of pre-primary teachers to work with the sick and chronically ill child in terms of inclusion

Harčaríková Terézia, Slezáková Judita

Choré a chronicky choré deti sú prirodzene integrované v zariadeniach zabezpečujúcich predprimárnu prípravu. Z pedagogického hľadiska ich treba považovať za riadnych žiakov a pritom je potrebné rešpektovať ich špecifiká zapríčinené chorobou. Aby bol edukačný proces v predprimárnom období hodnotný a bezpečný je nevyhnutné, aby pedagóg disponoval pomerne veľkým rozsahom vedomostí, ktoré dokáže využiť v pedagogickej praxi pri komplexnom riešení konkrétnych krízových pedagogických situácií u detí v predprimárnom veku.

Klíčová slova: choré dieťa, chronicky choré dieťa, dispenzarizácia, edukácia, špeciálna edukácia

Grantová podpora: Príspevok prezentuje čiastkové výsledky projektu KEGA č. 118UK-4/2011 Pedagogika postihnutých a znevýhodnených raného a predškolského veku – nový systémový prvok špeciálnej pedagogiky.

Problematika edukace osob s mentálním postižením

The issue of education of person with learning disabilities

Křížkovská Petra, Joklíková Hana

Předkládaný příspěvek mapuje výsledky Specifické grantové soutěže, která byla realizována na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v letech 2011 – 2012. Téma příspěvku se orientuje do oblasti speciální pedagogiky konkrétně speciálněpedagogické andragogiky psychopedické. Celý příspěvek pojednává o problematice edukace dospělých osob s mentálním postižením. Text nastiňuje možnosti celoživotního vzdělávání pro dospělé osoby s mentálním postižením v České republice, jeho dostupnost a reálné podmínky. Na tuto problematiku bude nahlíženo ze tří rozličných oblastí. První oblastí bude prezentace názorů k tomuto tématu ze strany pracovníků, kteří pracují s dospělými osobami s mentálním postižením. Druhou oblast budou představovat názory zaměstnavatelů dospělých osob s mentálním postižením a poslední část interpretuje názory samotných dospělých osob s mentálním postižením.

Klíčová slova: edukace, celoživotní vzdělávání, člověk s mentálním postižením

Připravenost učitelů základních škol na vzdělávání žáků se sluchovým postižením

Preparedness of Teachers at Primary schools for Education of Pupils with

Doležalová Lenka, Hricová Lenka

Příspěvek prezentuje dílčí výsledky rozsáhlejšího výzkumu, probíhajícího od roku 2009 a zaměřeného na analýzu podmínek vzdělávání a přístupů k žákům se sluchovým postižením v prostředí inkluzivní školy. V příspěvku budou představeny dvě případové studie žáků se sluchovým postižením, integrovaných na 1. stupni

běžné základní školy. Dále budou uvedena doporučení pro pedagogy běžných škol pro práci s žáky se sluchovým postižením, která z provedeného výzkumného šetření vyplývají.

Klíčová slova: inkluzivní škola, 1. stupeň základní školy, žák se sluchovým postižením, případová studie. Inclusive school, primary school, pupil with hearing impairment, case study

Raná intervence v Rakousku - cesta k inkluzi

Early intervention in Austria – the way to inclusion

Barlová Jitka

Raná intervence je aktuálním evropským tématem. Podpora rodinám dětí s postižením či dětí postižením ohrožených se ukázala jako efektivní cesta k inkluzivní společnosti. Článek přibližuje současné paradigma rané péče v Rakousku, především ve Štýrsku. Metody: Příspěvek je analytickou studií Rakouského (Štýrského) systému rané intervence. Hlavní metodou práce je kvalitativní, obsahová analýza dokumentů, především zákonů. Dalším zdrojem je odborná, převážně zahraniční literatura. Výsledky: Rakousko je zemí s dlouholetou tradicí rané intervence a aktivně se podílí na utváření mezinárodních evropských standardů této sociální služby. Raná intervence je mobilní služba poskytovaná v rodinném prostředí klienta. Cílem je komplexní podpora rodiny ve smyslu sociální inkluze. Raná intervence ve Štýrsku je praktikována na základě dvou zákonů: zákonu na ochranu dětí a mládeže a zákonu na pomoc lidem s postižením. Služba je určena dětem ve věku 0-6 let a je poskytována zdarma. Cílovou skupinou jsou děti s postižením a děti s ohroženým psychomotorickým vývojem. Práce poradce spočívá v holistické práci s rodinou, podpoře vývoje dítěte a rozvoji rodičovských kompetencí. Raná intervence je vnímána jako prevence sociálního vyloučení. Současným trendem je rozšiřování cílových skupin, například o děti psychicky nemocných rodičů a další.

Klíčová slova: raná intervence, dítě s postižením, rodina a její podpora, inkluze, raný věk

Reálné faktory inkluze v kontextu problematiky institucionalizace a deinstitucionalizace

Real factors of inclusion in the context of problems of institutionalization and deinstitutionalization

Vymazalová Eliška, Křížkovská Petra, Maštalíř Jaromír

Příspěvek je orientován na problematiku inkluze v kontextu speciálněpedagogické andragogiky a institucionalizačních a deinstitucionalizačních trendů v České republice. Tyto trendy byly přijaty na základě vládního usnesení pod č. 127 ze dne 21. února 2007. Podle výše uvedeného usnesení je proces deinstitucionalizace podporován materiálem „Koncepte podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti“. Zaměříme se na zařízení, která jsou v pilotním projektu transformace sociálních pobytových služeb v Olomouckém kraji, který podporuje Národní centrum pro podporu transformace a zároveň budeme prezentovat instituce, které se pilotního programu neúčastní. Názory a postoje budou interpretovány prostřednictvím vyjádření opatrovníků osob s mentálním postižením, zastupitelů obce a představitelů Olomouckého kraje. Proto v textu bude zohledněn postoj všech participujících složek k této problematice ve vybraných zařízeních v rámci Olomouckého kraje.

Klíčová slova: deinstitucionalizace, transformace, inkluze, osoba s mentálním postižením

Specifika sluchového vnímání u dětí s vývojovou dysfázií

Specifics of auditory perception for children with developmental dysphasia

Odstrčilíková Yveta

Vývojová dysfázie patří do kategorie specificky narušeného vývoje řeči a svou problematikou spadá i do poruch centrálního zpracování signálu řeči. Obsahem příspěvku je dílčí teoretické a následně praktické

shrnutí poznatků jedné narušené oblasti řeči - sluchového vnímání - u dětí s diagnózou vývojová dysfázie. Je zde nastíněna i problematika poruch centrálního zpracování signálu řeči a některé z definic, které v letech 1990 a 1996 uvedla Americká sociálně zdravotnická asociace ASHA (American Speech-Language-Hearing Association).

Klíčová slova: specificky narušený vývoj řeči, vývojová dysfázie, porucha centrálního zpracování řečového signálu, sluchové vnímání

Specifika vzdělávání žáků s narušeným vývojem řeči

The Particularities of the Education of Pupils with Impaired Speech Development

Bočková Barbora, Klenková Jiřina

Včasná a podrobná diagnostika je jedním z důležitých faktorů při volbě vhodného modelu výchovy a vzdělávání žáka s narušeným vývojem řeči. Vzhledem k zátěži, kterou narušený vývoj řeči představuje, je analýza komunikační schopnosti dítěte se zřetelem na jednotlivé složky řeči zcela nezbytná. Řada obtíží, které jsou s touto formou narušené komunikační schopnosti spojeny, může negativně ovlivnit průběh vzdělávacího procesu a socializace žáka. V návaznosti na dříve realizovaná výzkumná šetření budou ve stati prezentovány výsledky výzkumu zaměřeného na analýzu úrovně jednotlivých složek komunikační schopnosti. Tento výzkum byl proveden u dětí předškolního věku a žáků na 1. stupni základní školy, u nichž byl diagnostikován narušený vývoj řeči.

Klíčová slova: narušený vývoj řeči, diagnostický proces, výchova a vzdělávání dítěte se specificky narušeným vývojem řeči

Stresové situácie spôsobené osamelosťou

Stress situations caused by loneliness

Kuberová Helena

Učenie rôznym formám sociálnej interakcie a komunikácie s rôznymi ľuďmi je typické pre každého človeka. Výsledkom tohto učenia je človek s primeranými spoločenskými vzťahmi, postavením, sebavedomím, ktorý rešpektuje mravné i právne normy spoločnosti. Tento výsledok je podmienený vhodnou, adekvátnou komunikáciou takéhoto jedinca. Stresové situácie spôsobené osamelosťou človeka negatívne ovplyvňujú tento výsledok a znižujú jeho šance na plnohodnotný život. V príspevku podávam informácie o jednotlivých príčinách osamelosti, problémoch ktoré spôsobuje a tiež oboznamujem s informáciami, ktoré sme zistili prostredníctvom pilotnej štúdie zameranej na zisťovanie príčin osamelosti. Výsledky pilotného prieskumu sú vhodným odôvodnením opodstatnenosti existencie liečebných pedagógov na všetkých typoch škôl.

Klíčová slova: stresové situácie, osamelosť, prostredie rodiny, školy spoločnosti

Špeciálna andragogika - nová výzva v špeciálnej aj inkluzívnej pedagogike?

Tarcsiová Darina

Špeciálna andragogika v podmienkach Slovenskej republiky sa viac rozvíja v praxi ako v teórii, napriek tomu, že ide o oblasť, ktorá vzhľadom na zmeny v spoločnosti si vyžaduje už v súčasnosti zvýšenú pozornosť. Ide o oblasť, kde sa sklbené metódy, postupy a ideí špeciálnej pedagogiky s inkluzívnou pedagogikou, vzhľadom na populáciu, ktorej sa venuje, ale aj ciele starostlivosti a zapojenie sa do spoločnosti. Demografické zmeny poukazujú na to, že daná oblasť si bude vyžadovať do budúcnosti väčší počet odborníkov, spoluprácu multidisciplinárnych tímov, ale aj inštitúcií, existujúcich, ale aj novo vznikajúcich.

Klíčová slova: špeciálna andragogika, špeciálna pedagogika, inkluzívna pedagogika, populácia, multidisciplinárny tím

Testová baterie zaměřená na zjišťování specifík schopnosti rytmické reprodukce u dětí se sluchovým postižením

Test battery focused at identifying specific skills of rhythmic reproduction in children with hearing impairment

Čermáková Martina

Příspěvek seznamuje s procesem sestavování testové baterie zaměřené na zjišťování specifík schopnosti rytmické reprodukce u dětí se sluchovým postižením a její ověření v praxi. Baterie bude sloužit ke zmapování aktuálního stavu schopnosti vnímat a reprodukovat rytmus u pětiletých dětí se sluchovým postižením. Na jejím základě budeme zjišťovat, jak jsou sluchově postižené děti schopny opakovat rytmus, přiřadit rytmus slovům známým i neznámým. V empirickém výzkumu bude použito kvantitativních metod zpracování, které systematicky shromáždí a vyhodnotí údaje v kombinaci s kvalitativním přístupem. Poznatky o specifících osvojení rytmické struktury jako takové i rytmické struktury daného slova u dětí se sluchovým postižením se mohou promítnout do učebních materiálů a přispět k akceleraci rozvoje jazykové kompetence.

Klíčová slova: předškolní věk, péče, dítě se sluchovým postižením, rytmus, rytmická reprodukce

The role of speech therapists in integrative therapy of children with stuttering

Skorek Ewa M.

Úloha logopeda v celkové terapii koktavých dětí. Koktavost coby specifická porucha řeči výrazným způsobem narušuje poznávací, regulační a společenskou funkci řeči. Koktavé dítě nepotřebuje pouze logopedickou pomoc, která spočívá v eliminaci nebo zmírnění projevů koktání, nýbrž potřebuje pomoc, která se soustředí na všechny problémy vyplývající z koktání jako na celek. Koktavým dětem by měla být poskytnuta terapeutická péče, jejímž hlavním cílem by kromě zlepšení plynulosti mluvení mělo být také zvýšení subjektivní kvality života těchto dětí, a to prostřednictvím zlepšení situace ve škole, kamarádkých a rodinných vztahů, zvýšení sebedůvěry na fyzické i psychické úrovni a vyššího sebehodnocení. Zahrnutí (inkluze) koktavých dětí do vzdělávacího systému se tedy nemůže omezit pouze na proměnu samotného dítěte, ale musí zahrnovat všechny účastníky daného systému. Důležitou roli ve vytváření optimálních vzdělávacích podmínek, jejichž cílem je inkluze koktavých dětí (v protikladu k segregaci a izolaci), plní logoped, který disponuje adekvátními prostředky a může pomoci pozměnit školní podmínky tak, aby lépe vyhovovaly potřebám těchto dětí.

Klíčová slova: terapia koktavých dětí, inkluze

Tvorivá dramatika v podporných terapiách pre deti s poruchami učenia a správania

Creative drama in Support Therapies for Children with Learning Disabilities

Kollárová Dana

V príspevku sú zachytené výstupy z riešeného projektu Podporné terapie pre deti s poruchami učenia, ktorý sa realizoval so žiakmi základnej školy. Približuje jednotlivé druhy terapií, ktoré sa uskutočnili a môžu do istej miery pomôcť žiakom, ktorí si vyžadujú špeciálne výchovno-vzdelávacie postupy. V uvedenom príspevku sa kladie akcent na skúsenosti s uplatňovaním prvkov tvorivej dramatiky, resp. dramaterapie so žiakmi 2. stupňa ZŠ. Sú v ňom zachytené získané kvalitatívne dáta, ktoré čitateľovi priblížia špecifiká výchovného procesu a verejnej prezentácie žiakov s poruchami učenia a správania.

Klíčová slova: žiaci s poruchami učenia, tvorivá dramatika, podporné terapie, canisterapia, animoterapia, biblioterapia, dramaterapia

Grantová podpora: Nadácia OSF

Týmový přístup k rodině a dítěti s kochleárním implantátem

Team approach to family and child with a cochlear implant

Hanáková Adéla, Potměšil Miloň

Cílem předkládaného příspěvku není poukázat na nedostatky či chyby současného systému péče o uživatele kochleárních implantátů, ale poskytnout celkový obraz současné situace v oblasti komplexní péče v našich podmínkách. Akcentován by v této souvislosti měl být zejména přístup odborníků k rodině dítěte s kochleárním implantátem, která je v týmu nejdůležitějším článkem. Zaměříme se na týmovou spolupráci a oblast kooperace rodiny s příslušnými odborníky.

Klíčová slova: sluchové postižení, kochleární implantát, rodina, týmová spolupráce

Výzvy a příležitosti pro podporu pohybové aktivity u dospělých osob so sluchovým postihnutím

Challenges and opportunities for promoting physical activity among deaf adults

Šuverová Silvia

Pravidelná pohybová aktivita je důležitou součástí života jednotlivců všech věkových kategorií. Avšak aj napriek vedecky podloženým dôkazom o jej pozitívnych účinkoch na zdravotný stav jednotlivca, je jej úroveň stále až kriticky nízka. Podobný trend môžeme pozorovať i u skupiny osôb so sluchovým postihnutím. Mnohí autori poukazujú na fakt, že jednotlivci so sluchovým postihnutím môžu mať nižšiu úroveň pohybovej aktivity a telesnej zdatnosti ako počujúci. Táto skutočnosť však môže byť spôsobená skôr environmentálnymi faktormi, ako špecifickými fyziologickými faktormi súvisiacimi s hluchotou, prípadne komunikačnou a informačnou bariérou. V prezentovanom príspevku sa zameriavame na problematiku podpory pohybovej aktivity u dospelých osôb so sluchovým postihnutím. Nazdávame sa, že je to problematika mimoriadne dôležitá, nakoľko títo jednotlivci môžu byť v dôsledku informačnej bariéry vo vyššej miere ohrození nadváhou a obezitou a z toho vyplývajúcimi zdravotnými komplikáciami.

Klíčová slova: pohybová aktivita, podpora pohybovej aktivity, zdravý životný štýl, osoby so sluchovým postihnutím v dospelom veku, integrácia, intervenčné programy

Grantová podpora: Grant č.119UK-4/2011: Špeciálnopedagogická andragogika, nová špecializácia v systéme špeciálnej pedagogiky, v rovine teoretickej i aplikačnej

Výzvy v odborné přípravě speciálních pedagogů - somatopedů na vysokých školách

Challenges in the training of professionals in the field of education of people with physical disability and illness at UP in Olomouc

Kantor Jiří

Tématem příspěvku je diskuze nad současnými trendy, které ovlivňují pojetí speciální pedagogiky v oblasti somatopedie, a reflexe současné koncepce výuky somatopedie na Univerzitě Palackého v Olomouci z pohledu vyučujících, studentů a odborníků z praxe (Jedličkův ústav a školy v Praze). V rámci příspěvku představíme projekt spolupráce mezi Univerzitou Palackého v Olomouci a Jedličkovým ústavem a školami v Praze a jeho dosavadní výstupy. Poskytneme také prostor pro zamyšlení se nad hledáním nových cest, prostřednictvím kterých je možné studentům pomoci propojit speciálněpedagogickou teorii a praxi, nahlédnout do problematiky vztahu s klientem, porozumění vnitřnímu světu klienta a osvojit si specifické dovednosti a schopnosti, které potřebují pro vykonávání své profese.

Klíčová slova: somatopedie, odborná příprava studentů, člověk s tělesným a kombinovaným postižením, teorie, praxe, životní příběh klienta

Znalost problematiky poruch autistického spektra u klinických logopedů a jejich interdisciplinární angažovanost v rámci intervenčního přístupu k této klientele – principiální faktory determinující efektivitu inkluzivního vzdělávání

Knowledge of issues of the autistic spectrum disorders by clinical speech therapists and their interdisciplinary engagement within an intervention approach to this clientele - the principal factors determining efficiency of inclusive education.

Říhová Alena, Vitásková Kateřina

Poruchy autistického spektra jsou vrozenou, celoživotní, vývojovou poruchou, která ovlivňuje globální vývoj dítěte. Jedná se o narušení, které je trvalé, neléčitelné, ale speciálními intervenčními přístupy ovlivnitelné. Cílem příspěvku je akcentovat na znalostní sféru poruch autistického spektra a na interdisciplinární angažovanost klinických logopedů jako na faktory ovlivňující vzdělávání jedinců s poruchou autistického spektra v běžném edukačním proudu. Zmíněné oblasti se dotkneme nejenom v teoretických východiscích, ale následně ji také plně rozvineme v souvislosti s výsledky specifického výzkumu č. PdF_2011_010 (Logopedická intervence u osob s poruchou autistického spektra, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2011/2012. Hlavní řešitelka: Mgr. Alena Říhová, spoluřešitelka: doc. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D.) a dílčími výsledky disertační práce autorky předkládaného článku.

Klíčová slova: inkluze, poruchy autistického spektra, znalost problematiky poruch autistického spektra, interdisciplinarita

Žáci ze sociálně vyloučeného prostředí ve vzdělávacím systému

Socially and culturally handicapped students in Czech schools

Kovářová Barbora

Příspěvek pojednává o vzdělávání sociokulturně znevýhodněných dětí v českých školách. Pokusíme se objasnit základní aspekty sociálního vyloučení a nastíníme současnou situaci v České republice. Dále se článek zaměřuje na aktuální koncepce a programy zaměřené na práci s lidmi ze sociálně vyloučených lokalit, zejména na jejich vzdělávání. Naznačuje také rozdíly mezi takto znevýhodněnými dětmi a dětmi z majoritní společnosti, a to jak v obecné rovině, tak i v přístupu ke vzdělávání, odlišnosti v motivaci či komunikaci rodiny a školy. Zejména poukazuje na zásadní vliv komunikace školy a rodičů na školní úspěšnost dítěte a pokouší se nastínit základní problémy v oblasti komunikace pedagogů s rodiči. V neposlední řadě potom příspěvek upozorňuje na to, jaký význam hraje sociokulturní prostředí, tradice, zvyky a hodnotový systém žáka a jeho rodiny ve vzdělávacím procesu a jak důležité je, aby učitel poznal žáka i z této strany.

Klíčová slova: sociokulturní handicap, komunikace, školní úspěšnost, sociálně vyloučené lokality

Postery

Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci

Center support for students with special needs at Palacký University in Olomouc

Pastierikova Lucia

Poster prezentuje celouniverzitní zařízení Centrum podpory studentů se specifickými potřebami působící na Univerzitě Palackého v Olomouci. Smyslem a posláním centra je nabídnout komplexní poradenský, materiálně-technický a terapeutický servis uchazečům o studium a studentům se zdravotním postižením, či zdravotním nebo sociálním znevýhodněním na všech fakultách UP v Olomouci, jako i pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům UP. Služby poskytované uchazečům a studentům se specifickými potřebami mají charakter: - osobní asistence (tlumočení do znakového jazyka či znakové češtiny, orální tlumočení, asistence při zajišťování mobility studentům s těžkým stupněm zrakového postižení či s těžkou poruchou hybnosti, popř. s kombinovanou vadou); - adaptace studijních materiálů (skenování, převod černočerné do

Braillova písmo, přepis zvukových záznamů přednášek a seminářů, zvětšování textů, finální digitalizace a tisk, audiozáznamy studijních textů); - konzultační činnosti (konzultace se specifickými potřebami, konzultace s tzv. intaktními studenty, konzultace s vysokoškolskými pedagogy a ostatními pracovníky UP, konzultace s rodinou uchazeče o studium na UP se specifickými potřebami, řešení aktuálních problémových studijních záležitostí); - metodické pomoci, diagnostiky a diferenciatní diagnostiky - materiálního a technického zabezpečení; - publikační činnosti a různých školení.

Klíčová slova: student se specifickými potřebami, centrum podpory, Univerzita Palackého

Facilitační a stimulační techniky

Techniques of facilitation and stimulation

Kunhartová Monika, Křížková Petra, Horváthová Ivana, Potměšil, Miloň

Poster prezentuje projekt Fondu rozvoje vysokých škol (FRVŠ), v rámci kterého bude vytvořen nový předmět určený studentům stávajících studijních programů Pedagogické fakulty a Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Název nového předmětu bude Facilitační a stimulační techniky. Předmět bude vyučován formou semináře. Obsahem semináře budou informace o facilitačních a stimulačních technikách pro osoby se zdravotním postižením ve smyslu zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění, který za osoby se zdravotním postižením považuje osoby s mentálním, tělesným, zrakovým a sluchovým postižením, s narušenou komunikační schopností, osoby s kombinovaným postižením, autismem a vývojovými poruchami učení a chování. Plánovaná výuka bude zaměřena na Preterapii, Snoezelen, Míčkování, Bazální stimulaci, Myofunkční terapii, Orofaciální regulační terapii, Bobath koncept, Vojtovu metodu a Synergickou reflexní terapii.

Klíčová slova: facilitace, stimulace, osoba se zdravotním postižením, výuka

Grantová podpora: FRVŠ

Inkluzivní trendy ve vybraných projektech USS PdF UP v Olomouci

Kozáková Zdeňka

Príspevek prezentuje některé z projektů realizovaných Ústavem speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, prostřednictvím kterých je podporován moderní trend inkluzivní edukace. Záměrem je, aby byl prostřednictvím těchto projektů inkluzivní trend podporován nejen při samotné výuce studentů, ale i v rámci pedagogické praxe.

Klíčová slova: inkluze, edukace, trendy, USS PdF UP v Olomouci, projekty

Krizová intervence pro speciální pedagogy

Crisis intervention for special educators

Růžička Michal, Hutýrová Miluše

Cílem příspěvku je seznámit posluchače s projektem Krizová intervence pro speciální pedagogy. Krizová intervence je odborná metoda práce s klientem v situaci, kterou osobně prožívá jako zátěžovou, nepříznivou a ohrožující. V profesi speciálního pedagoga je řada míst, ve kterých se pracovník setkává s krizovou situací u svých žáků, rodičů či klientů. V aktuálním kurikulu speciální pedagogiky neexistuje předmět, ve kterém by se studenti seznámili se základy krizové intervence. Právě proto chceme využít zkušeností a zázemí, které může Pedagogická fakulta nabídnout a vytvořit pro studenty Univerzity Palackého nový předmět s názvem Krizová intervence pro speciální pedagogy. Předpokládáme, že se bude nejčastěji jednat o studenty Ústavu speciálněpedagogických studií, studujících všech oborů. Dále předpokládáme, že předmět využijí studenti Filosofické fakulty (obor psychologie) a Lékařské fakulty. Cílem příspěvku je seznámit posluchače s plánovaným projektem a naplní vznikajícího předmětu.

Klíčová slova: krizová intervence, žák, učitel, klient, speciální pedagog

Grantová podpora: FRVŠ 1973/2012- Krizová intervence pro speciální pedagogy

Niekoľko poznámok ku edukácii detí so ŠVP na bežných školách v SR

Kmeť Michal

Proces efektivity ty výchovy a vzdelávania detí so ŠVP na bežných školách sa dotýka prípravy budúcich pedagógov, špeciálnych pedagógov, vzdelávania pedagógov a ostatných odborníkov participujúcich v praxi, spolupráce s rodinou, individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu a pod. Autor poukazuje na niektoré limitujúce faktory v negatívnom aj pozitívnom smere a podporuje svoje vyjadrenia aj údajmi zo ÚIPŠ, ŠŠI a štúdie OECD TALIS, ktoré konfrontuje s postrehmi z praxe a ponúka niekoľko všeobecných záverov.

Klíčová slova: edukácia detí so ŠVP, bežná škola, individuálny výchovno-vzdelávací program

Špecifiká psychologického poradenstva pre deti so sluchovým postihnutím

Specifics of Psychological Counseling For Children With Hearing Impairment

Kročánová Ľubica

Cieľom nášho príspevku je poukázať na problematiku psychologickú starostlivosť o deti so sluchovo postihnutím a na možnosti psychologickú diagnostiku poskytovanú týmto klientom. Naše výskumy potvrdzujú pozitívny vplyv včasnej intervencie venovanej nepočujúcemu dieťaťu v ranom a predškolskom veku na jeho komunikačné a sociálne kompetencie, na kognitívny vývin a na záujmovú sféru. Uvádzame aj niektoré negatívne faktory pôsobiace v psychologickom poradenstve zameranom na deti so sluchovým hendikepom (napr. evidentný nedostatok psychologov zaoberajúcich sa touto problematikou či chýbajúce špecifické metódy práce zohľadňujúce sluchové postihnutie detského klienta).

Klíčová slova: psychologické poradenstvo, dieťa so sluchovým postihnutím, včasná diagnostika a intervencia

Terminologická gramotnosť študentů speciální pedagogiky

Terminological skills of students of Special Education

Krahulcová Kristýna, Hanáková Adéla

S ohledem na aktuální potřeby speciální pedagogiky v oblasti vysokoškolské přípravy budoucích speciálních pedagogů byl koncipován výzkum, jehož výsledky prezentuje tento příspěvek. Koncepce našeho výzkumu reflektuje současný stav terminologické diverzity ve speciálněpedagogické sféře. Základním ideovým pilířem výzkumného šetření bylo posílit kompetence studentů speciální pedagogiky v terminologické oblasti. Jedním z dílčích záměrů našeho šetření bylo rozšíření terminologických kompetencí studentů speciální pedagogiky o anglickou a německou dimenzi. Klíčovým pilířem příspěvku je prezentace výsledků kvantitativně orientovaného šetření s cílem zmapovat a evaluovat současnou úroveň terminologické gramotnosti studentů speciální pedagogiky na Ústavu speciálněpedagogických studií (PdF UP v Olomouci) a to ve fázi, kdy by měli disponovat základním penzmem speciálněpedagogických poznatků, respektive bazální terminologickou gramotností uplatnitelnou v rámci své vlastní speciálněpedagogické specializace. Identifikace úrovně a charakteristik, případně nedostatků terminologické gramotnosti u dané cílové skupiny by měla vyústit v optimalizaci a zefektivnění přípravy speciálních pedagogů a přispět tak ke zvýšení jejich odborné kvalifikace. Výzkum byl designován jako širokospektrální – zahrnující hledisko studenta i pedagoga v intencích dané problematiky. Premisou našeho výzkumu byla komplexně p

Grantová podpora: SGS

Vliv breptavosti na niterné prožívání komunikace jedince

The influence of cluttering on the experience of the individual communication

Weilová Monika

Breptavost je méně často vyskytovanou narušenou komunikační schopností, jež se řadí v rámci deseti okruhů narušené komunikační schopnosti mezi narušení plynulosti řeči, a zásadně ovlivňuje život jedince s breptavostí. Příspěvek podává stručný přehled dosavadních poznatků o breptavosti (v rámci symptomatologie, etiologie a diagnostiky) a obsahuje též poznatky plynoucí z rozhoru s dívkou, které byla diagnostikována breptavost. Tyto poznatky se týkají dívčina niterního prožívání komunikace s intaktní populací a vnímání interpersonálních vztahů vůči sobě. Příspěvek zdůrazňuje problematiku breptavosti a pocitů člověka s breptavostí. Důvodem výběru tématu je přehlížení této narušené komunikační schopnosti, nesprávné diagnostikování ze strany rodiny, případně vytěsnění zájmem o koktavost.

Klíčová slova: breptavost, symptomatologie, etiologie, diagnostika, rozhovor, niterné prožívání komunikace

Využití alternativní a augmentativní komunikace v rámci integračního procesu osob s těžšími stupni mentální retardace

Use of alternative and augmentative communication in the integration process of persons with more severe degrees of mental retardation

Bendová Petra

Text příspěvku popisuje možnosti využití alternativní a augmentativní komunikace (dále pouze AAK) u osob s mentálním postižením. Důraz bude kladen zejména na vymezení možností užití AAK v rámci integračního procesu jedinců s těžšími stupni mentálního postižení. Popsány budou nejen možnosti využití prostředků AAK v rámci edukačního procesu těchto jedinců. Charakterizovány budou také možnosti využití AAK v rámci integrace osob s mentálním postižením do běžného života (do pracovního procesu, do alternativních forem bydlení atp.). Součástí textu bude také prezentace názorů pedagogů základních škol speciálních na možnosti využití AAK v rámci integračního procesu žáků těchto škol. Vymezení potenciálu využití AAK v oblasti edukace, socializace a vlastní (náhradní) komunikace osob/žáků s těžšími stupni mentálního postižení.

Klíčová slova: komunikace, alternativní a augmentativní komunikace, integrace, osoba s mentálním postižením, edukace, socializace

Grantová podpora: Projekt specifického výzkumu UHK 2011 č. 2108

Zkvalitnění a inovace povinných studentských praxí studentů Speciální pedagogiky

Improvement and innovation of mandatory student practice Special education students

Vožechová Jana, Krahulcová Kristýna

Příspěvek pojednává o vyústění projektu FRVŠ. Cílem projektu je zkvalitnit, zefektivnit a inovovat povinné studentské praxe studijního oboru Speciální pedagogika (studium je koncipováno jako neučitelské se zaměřením na dramaterapii), prostřednictvím vytvoření centrální databáze a interaktivní mapy institucí a zařízení, umístěné na webových stránkách Ústavu speciálněpedagogických studií. V rámci studia jsou studenti povinni absolvovat souvislé a pùběžné praxe dramaterapeutické, speciálně pedagogické a v sociální sféře. Instituce a zařízení pro praxi si studenti volí sami dle vlastního uvážení. Záznamy o praxích jsou povinni zaznamenávat do deníků praxe, který podléhá následné kontrole a reflexi. Centrální databáze a interaktivní mapa institucí a zařízení, kde studenti vykonali praxe, si klade za cíl zefektivnit vyhledávání vhodných praxí pro další studenty (dle klíčových slov: místa, klientely, zaměření instituce, apod.), výměnu zkušeností prostřednictvím diskusí, posuzování míry vhodnosti praxe pro studijní obor. Dalším cílem je zefektivnit

přípravu na výkon praxí samotných - poskytovat studentům bezplatně různé didaktické, kompenzační, dramaterapeutické pomůcky a odbornou literaturu.

Grantová podpora: FRVŠ

Workshopy

Edukace žáků s obezitou na základních školách

Influence of Obesity on the Education of Pupils in Terms of Primary School Teachers

Fialová Ilona

V příspěvku je prezentován výzkum, který se zabýval aktuální problematikou, kterou je edukace žáků s obezitou na základních školách z pohledu pedagogů. Kapitola obsahuje teoretická východiska řešení problematiky a představuje vybrané výsledky empirického šetření.

Klíčová slova: zdravotní znevýhodnění, chronické onemocnění, obezita, vzdělávání žáků na základní škole, zdravý životní styl, rodina

Možnosti výuky ruského jazyka pro zrakově postižené

Opportunities of teaching the Russian language for the visually impaired

Bartoňová Eliška

Ruský jazyk zaujímá specifické postavení mezi cizími jazyky vyučovanými v České republice díky své dlouhodobé tradici, která však byla poměrně náhle přerušena. Po více než dvaceti letech je tak budována metodika výuky prakticky od základů. Současný trend rozšíření výuky ruského jazyka se dotýká i žáků se zrakovým postižením a to jak v podmínkách speciálních škol, tak i v integraci. Tento příspěvek se snaží postihnout možnosti výuky ruštiny nejen formou tvorby nových materiálů, ale i hmatového a zvukového zpřístupnění aktivit běžně užívaných v současných učebnicích a poskytnout tak možnost plnohodnotného vzdělání zrakově postižených v souladu s moderními trendy výuky ruského jazyka s ohledem na specifické potřeby žáků.

Klíčová slova: zrakově postižení, ruský jazyk, metodika, didaktika

Grantová podpora: Univerzita Hradec Králové, Mgr. Elena Vasilyeva, CSc.

Přínosy principů neustálého zlepšování v organizaci zaměstnávající osoby se zdravotním postižením

Benefits of constant improvement principles in organizations which employ people with disabilities

Fink Martin

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením je, a stále bude aktuálním tématem. Sociální, ekonomický, legislativní, či psychologický rozměr dané problematiky nutí zainteresované strany se dané problematice intenzivně věnovat. Většina aktivit (a díky za ně) však směřuje do budoucna, je zaměřena na extenzivní posun v dané oblasti. Ve svém příspěvku se věnuji této tématice z jiného úhlu pohledu. Z pohledu možnosti využití stávajících zdrojů organizací zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením, možností využití metod neustálého zlepšování (QMS, EFQM) směřujícím ke zvyšování kvality dané organizace, potažmo ke zvýšení pravděpodobnosti „přežití“ na volném trhu a z toho vyplývajícího zachování pracovních míst.

Klíčová slova: osoba se zdravotním postižením, zaměstnávání, zlepšování, kvalita, QMS,

Seznam příspěvků (řazeno abecedně)

- ❖ Analýza úrovně pohybových aktivit dětí v dětských domovech se školou
- ❖ Analýzy inkluze ve vysokoškolském vzdělávání
- ❖ Bariéry v e-inkluzii osob so zdravotným postihnutím na vysokých školách
- ❖ Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci
- ❖ Čtenářská gramotnost v kontextu nabídky fontů písma
- ❖ Edukace žáků s obezitou na základních školách
- ❖ Efektivní strategie inkluzivního vyučování a ich podoby v zahraničných výskumoch.
- ❖ Facilitační a stimulační techniky
- ❖ Fonematické uvedomovanie a rané čítanie: ako stimulovať vzťah medzi nimi?
- ❖ Hodnotenie adaptívneho správania a zisťovanie miery podpory v rámci diagnostiky jednotlivcov s mentálnym postihnutím
- ❖ Hudebně-pohybová terapie s prvky logopedické intervence u klientů s kombinovaným postižením
- ❖ Inklúzia a exklúzia v náhradnej starostlivosti
- ❖ Inkluzívna edukácia včera, dnes a zajtra (?)
- ❖ Inkluzívne vzdelávanie – jeho spoločenský a etický aspekt.
- ❖ Inkluzivní trendy ve vybraných projektech USS Pdf UP v Olomouci.
- ❖ Inkluzivní vzdělávání v rámci řešení výzkumného záměru Speciální potřeby žáků v kontextu RVP ZV
- ❖ Inkluzivní základní umělecké vzdělávání - potřeba nebo utopie?
- ❖ Inštitúcia rodinného typu a jej vplyv na školskú charakteristiku žiaka
- ❖ Integrace žáků s tělesným postižením do běžných tříd základních škol
- ❖ Integrace?
- ❖ K špecifikám inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na Slovensku a v Anglicku
- ❖ Koncipování profilu inkluzivního učitele a jeho role v procesu speciálněpedagogické diferenciální diagnostiky - komparace euroatlantických zkušeností
- ❖ Krizová intervence pro speciální pedagogy
- ❖ Kvalita života osob pečujících o člena rodiny se vzácným onemocněním
- ❖ Metodika strukturovaného učení pro žáky s autismem a vadou zraku
- ❖ Možnosti podpory inkluzie vo voľnočasových zariadeniach
- ❖ Možnosti výuky ruského jazyka pro zrakově postižené
- ❖ Možnosti využitia stimulačného programu Kijkdoos na orientačné vyšetrenie zraku detí v predškolskom veku v centre špeciálno-pedagogického poradenstva
- ❖ Musí byť inštitucionálna starostlivosť v domove sociálnych služieb segregáciou?
- ❖ Neformální inkluzivní vzdělávání v rámci volnočasových aktivit – inkluzivní projekt Hledání společného jazyka v rytmu
- ❖ Neurotická porucha jako civilizační choroba a její inkluzivní rozměr z pohledu dramaterapeutické praxe
- ❖ Niekoľko poznámok ku edukácií detí so ŠVP na bežných školách v SR
- ❖ Nové intervenčné postupy v špeciálnej pedagogike detí so zdravotným postihnutím raného a predškolského veku v kontexte inkluzívnej edukácie
- ❖ Počujúce dieťa nepočujúcich rodičov, problém inkluzívneho vzdelávania?
- ❖ Pomoc osobám v sociálnej exkluzii
- ❖ Porovnání současného stavu plavání osob s tělesným postižením ve Velké Británii a České republice
- ❖ Porovnávanie problematiky profesijnej ašpirácie u žiakov so sluchovým postihnutím
- ❖ Pozitívne sebahodnotenie školskej úspešnosti individuálne integrovaného žiaka s postihnutím
- ❖ Pripravenosť učiteľov predprimárneho vzdelávania na prácu s chorým a chronicky chorým dieťaťom v podmienkach inkluzie
- ❖ Problematika edukace osob s mentálním postižením
- ❖ Přínosy principů neustálého zlepšování v organizaci zaměstnávající osoby se zdravotním postižením
- ❖ Pripravenosť učiteľů základních škol na vzdělávání žáků se sluchovým postižením
- ❖ Raná intervence v Rakousku - cesta k inkluzii
- ❖ Reálné faktory inkluze v kontextu problematiky institucionalizace a deinstitutionalizace
- ❖ Specifika sluchového vnímání u dětí s vývojovou dysfázií
- ❖ Specifika vzdělávání žáků s narušeným vývojem řeči
- ❖ Stresové situácie spôsobené osamelosťou
- ❖ Špeciálna andragogika - nová výzva v špeciálnej aj inkluzívnej pedagogike ?
- ❖ Špecifiká psychologického poradenstva pre deti so sluchovým postihnutím

- ❖ Terminologická gramotnost studentů speciální pedagogiky
- ❖ Testová baterie zaměřená na zjišťování specifík schopnosti rytmické reprodukce u dětí se sluchovým postižením
- ❖ The role of speech therapists in integrative therapy
- ❖ Tvorivá dramatika v podporných terapiách pre deti s poruchami učenia a správania
- ❖ Týmový přístup k rodině a dítěti s kochleárním implantátem
- ❖ Vliv breptavosti na niterné prožívání komunikace jedince
- ❖ Využití alternativní a augmentativní komunikace v rámci integračního procesu osob s těžšími stupni mentální retardace
- ❖ Výzvy a příležitosti pre podporu pohybovej aktivity u dospelých osôb so sluchovým postihnutím
- ❖ Výzvy v odborné přípravě speciálních pedagogů - somatopedů na vysokých školách
- ❖ Zkvalitnění a inovace povinných studentských praxí studentů Speciální pedagogiky
- ❖ Znalost problematiky poruch autistického spektra u klinických logopedů a jejich interdisciplinární angažovanost v rámci intervenčního přístupu k této klientele – principiální faktory determinující efektivitu inkluzivního vzdělávání
- ❖ Žáci ze sociálně vyloučeného prostředí ve vzdělávacím systému

Seznam autorů (řazeno abecedně)

Bartoňová Miroslava
 Barlová Jitka
 Bartoňová Eliška
 Bednářová Hana
 Bendová Petra
 Bizová Naďa
 Bočková Barbora
 Brťková Rastislava
 Břečková Gabriela
 Čermáková Martina
 Deáková Darina
 Doležalová Lenka
 Fialová Ilona
 Fink Martin
 Hachová Stanislava
 Hájková Vanda
 Hanáková Adéla
 Harčariková Terézia
 Havelka Petr
 Horváthová Ivana
 Hricová Lenka
 Hutýrová Miluše
 Joklíková Hana
 Kantor Jiří
 Kastelová Alexandra
 Klenková Jiřina

Kmeť Martin
 Kollárová Dana
 Kovářová Barbora
 Kovařovic Karel
 Kozáková Zdeňka
 Kraulcová Kristýna
 Kročanová Ľubica
 Křížkovská Petra
 Kuberová Helena
 Kunhartová Monika
 Křížkovská Petra
 Lechta Viktor
 Mašťalíř Jaromír
 Melikant Michal
 Michalík Jan
 Mikulajová Marína
 Murínová Zuzana
 Németh Ondrej
 Odstrčilíková Yveta
 Olejníčková Jana
 Pastieriková Lucia
 Pochyla Zdeněk
 Polínek Martin Dominik
 Potměšil Miloň
 Prečuchová Štefanovičová
 Andrea

Regec Vojtech
 Růžička Michal
 Říhová Alena
 Říhová Alena
 Sabolíková Marta
 Skorek Ewa M.
 Slezáková Judita
 Slivíaková Andrea
 Svoboda Pavel
 Schöffelová M.
 Škoviera Albín
 Šuverová Silvia
 Tarcsiová Darina
 Tokárová O.
 Tomalová Petra
 Urbanovská Eva
 Vasilyeva Elena
 Vančová Alica
 Vilášková Dagmar
 Vításková Kateřina
 Vítková Marie
 Vožechová Jana
 Vymazalová Eliška
 Weilová Monika
 Zborteková Katarína
 Žovinec Erich

Program a bulletin abstraktů

XIII. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami

Odpovědní redaktoři a editoři

PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.
Mgr. Lucie Moudrá

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.

Za jazykovou a obsahovou stránku anotací a názvu příspěvků odpovídají autoři.